

Per un illot

L'enemistat entre Grècia i Turquia s'ha tornat a posar de manifest. El motiu ha estat la disputa per un illot inhòspit de la mar Egea, del qual no coneixen l'existència ni els cartògrafs. El conflicte, però, s'ha evitat gràcies als EUA.

Grècia i Turquia han estat a punt d'entrar en guerra. I tot per un illot inhòspit i deshabitat de la mar Egea, a pocs quilòmetres de les costes turques. Com dos bons enemics que no fan res per disimular el seu odi secular, grecs i turcs troben que qualsevol pretext és vàlid per amenaçar-se de mort. En aquesta ocasió ha estat un tros de terra erma, del qual no coneixien l'existència ni els cartògrafs.

El conflicte per Ímia (en grec) o Kardak (en turc) s'ha evitat gràcies a la mitjanceria dels Estats Units. És la primera lliçó de la crisi. Europa va repetir a totes les cimeres això de la política exterior comuna, que sona molt bé, però, quan la cosa s'embolica al continent, han de ser els nord-americans qui s'han de moure. La Unió Europea ha perdut la innocència als Balcans, i és difícil que la recuperi mentre els socis més importants actuen per interessos nacionals i no comunitaris.

La segona lliçó tracta de les zones de tensió cultural i política. Des de la caiguda del bloc soviètic i el ressorgiment del nacionalisme xovinista a Iugoslàvia, hem considerat que els focus de desestabilització eren situats a la línia divisòria amb Europa de l'Est i als Balcans, qualificats, amb raó, de polvorí. Doncs bé, per miopia o mala fe ens hem deixat el tercer: la frontera entre Turquia i Grècia, on es produeix la fractura, a l'Europa sud-oriental, entre el món musulmà i el món cristià.

La tercera lliçó es relaciona amb les passions nacionals, que semblen universals. Un litigi terri-

torial menor —la col·locació d'una bandera grega a l'illa i la substitució d'aquesta per una de turca— fou viscuda com una qüestió de vida o mort pels partits polítics i les forces cíviques d'ambdós països. En lloc de ser felicitats per haver evitat la guerra, els primers ministres Costas Simitis i Tansu Çiller, de Grècia i Turquia, respectivament, han estat criticats per l'oposició i quasi titllats de traïdors.

El conflicte ha mostrat les mancances d'una política occidental respecte a Turquia. Europa ha elogiat el membre més oriental de l'Aliança Atlàntica, però alhora tem la seva vitalitat econòmica i demogràfica i desconfia de les seves intencions. En retarda la incorporació a la Unió Europea, argumentant pressions gregues, i alhora permet que

els militars turcs facin del Kurdistan el seu Vietnam particular. O bé es mostra passiva en l'ocupació del nord de Xipre per Turquia.

L'ambigüitat europea afavoreix els interessos dels islamistes, en un moment en què sembla entrar en crisi l'estat laic i kemalista (de Kemal Atatürk, fundador de la república turca). Guanyador de les eleccions legislatives del 24 de desembre, el Partit Refah incideix en el substrat cultural musulmà mentre els homes de negocis miren cap al Caucas i les repúbliques turcòfones de l'Àsia central.

Turquia es debat entre l'ordre islàmic i el laïcisme repressiu; entre una Europa que admira i odia i un Orient amb el qual pot fer negocis i del qual se sent part integrant.

Antoni Castel

EFE

Periodistes turcs treuen la bandera grega de l'illa Ímia, prop de les costes de Turquia, i sota soberania grega. Un litigi territorial menor ha estat a punt de provocar la guerra.